

Møtereferat

Dialogmøte villrein Hardangervidda

Til stede på Teams:

Villreinnemnda på Hardangervidda: Endre Lægreid, Kjetil Heitmann

Statsforvalteren i Oslo og Viken: Even Knutsen

Hardangervidda villreinutval: Henning Poulsson, Svein Erik Lund

Hardangervidda grunneiersamskipnad: -

Fjellstyra på Hardangervidda: Vebjørn Håvardrud, Georg Gjøstein, Lars Kristian Eidnes

Mattilsynet: Anne Marie Jahr, Julie Enebo Grimstad, Elianne Kemble-Clarkson, Erik Nordby
Karlsen, André Høva

Miljødirektoratet: Knut Morten Vangen, Kari Bjørneraas, Erik Lund

SNO: Petter Braaten, Kjartan Knutsen

Dato: 18. oktober 2021.

Sak

Velkommen og orientering om bestillingen v/Miljødirektoratet og Mattilsynet

Orientering om oppdraget som skal leveres den 12. november, jf. bestillingen fra KLD og LMD som var vedlagt møteagendaen.

Resultater fra høstens jakt og evaluering av tiltak, jf. punkt 1 i bestillingen v/villreinutvalget

Villreinutvalget antar at 1400 prøver fra villrein 1,5 år+ er testet, og anslår videre at det kan være felt 1700 villrein under jakta i år. Endelig resultat vil antagelig foreligge i november. Et bra uttak gitt forholdene under jakt, for eksempel at det var få rene bukkflokker, lite dyr i Tinn og mye dårlig vær når dyra var i Vinje.

Muntlig overføring av kontrollkort må evalueres når kortene kommer inn. Dyreposisjoner har fungert bra ifølge oppsynet mfl, men en har konstatert at enkelte jegere valgte ikke å dra til fjells dersom ingen av merkadyrene var innenfor eller i nærheten av deres jaktområde.

Utvalget mener at transportmulighetene ikke var bedre enn tidligere, blant annet som følge av at Tilsynsutvalget i Buskerud ikke ga løyver til helikopterflyving. Dette samsvarte ikke med departementenes lovnad og synes ikke fulgt opp.

Villreinnemnda mener det ble lagt godt til rette for jakta, og kjenner ikke til at det er andre tiltak som kunne gitt bedre fellingsresultat.

Fjellopsynet nevner at grensene mellom statsallmenninger ble åpnet for å øke antall fellinger.

Villreinutvalg og villreinnemnd presiserte at punkt 4 i bestillings brevet må avklares før videre tiltak kan vurderes. Punkt 1 - 3 i bestillingsbrevet er tiltak som må relateres til fastsatte mål i bestilling 4.

Det ble en kort diskusjon rundt dette med genetisk levedyktig bestand og mål for uttak, samt hvordan slike signaler kan oppfattes.

Arbeidet med vurdering av behovet for ekstraordinære uttak, jf. punkt 3 i bestillingen v/Mattilsynet og Miljødirektoratet

Anbefalingen som Mattilsynet og Miljødirektoratet leverte til KLD/LMD i april ligger til grunn for videre arbeid. Strukturtellinger gir oss viktige opplysninger videre. Veterinærinstituttet skal oppdatere prevalensestimaterne.

Innspill fra villreinnemnda: ønsker ett års "amnesti" på bakgrunn av ingen nye funn og ca. 5000 testa villrein de seinere år og 1400 testa i 2021. Ønsker å bruke året til å opparbeide mer kunnskap i denne perioden. En konklusjon om vinterjakt innen 12. november er meningsløst.

Innspill fra villreinutvalget: Norsk villreinsenter sør og NINA har ansvaret for strukturtellingen på Hardangervidda i år. Villreinutvalget har kommet med innspill til gjennomføring, men deltar ikke da NINA ønsket å benytte annet mannskap. Normalt vil tellingene ha en feilmargen på mer enn én prosent, det vil si at det er vanskelig å vite noe mer nøyaktig hvor lite bukk som er igjen. Villreinutvalget antar at det er ca. 300 bukker 3,5 år og eldre igjen i bestanden, dette antas å utgjøre mindre enn 5 % av bestanden. Anbefalingen fra VKM om 0-3 % bukk tok utgangspunkt i en bestand på 9000 dyr. 700 voksne bukker (3,5 år og eldre) før jaktstart var kun et anslag, og hvor mye innsats og hvor viktig er det å ta ut de antatt resterende 300 nå?

Dersom vi får inn prøver fra 1000 simler fra jakta, viser Veterinærinstituttet sine beregninger at vi kan anta at det finnes 0-4 smitta simler på Hardangervidda. Dersom vi tester 2000 simler øker sikkerheten slik at vi kan anta at det finnes 0-2 smitta simler. Dette er en liten økning i sikkerhet gitt det store uttaket. Et økt uttak av simler kan ikke begrunnes i behov for prøveinnsamling, men må derfor ev. kobles til et mål om å redusere neste års kalvetilvekst dersom mange simler skal tas ut nå. Dette er ikke bestemt - jf. punkt 4 i bestillings brevet.

Hva mener lokal villreinforvaltning om målet til Miljødirektoratet og Mattilsynet, og hva er deres mål? Villreinnemnd: vi har et bestandsmål på 10-12000 vinterdyr, bukkeandel var over 20 % for noen år siden, nå er den under 5 %. Det vil si at lokal forvaltning har gjort tiltak og har mål om at det ikke skal være skrantesjuka på Hardangervidda. Villreinusvalg: understreker at det er gjort mye, og ønsker en bestand som forvaltes via jakt inntil vi har mer kunnskap. Etterspør hva som er direktoratene og departementenes mål for bestanden.

Vil Mattilsynet og Miljødirektoratet gjøre nye vurderinger av muligheten til å nå målet?

Mattilsynet understreker at ny kunnskap vil alltid tas med i vurderingene, og at det skal være en adaptiv forvaltning.

Hvorfor er det ikke gjort forskning på om skrantesjuka er overførbart til elg og hjort, disse kan spre sykdommen videre? Hvorfor blir ikke elg og hjort fjernet fra Hardangervidda?

Miljødirektoratet og Mattilsynet jobber mot kommuner ang. forvaltning av elg og hjort med mål om at disse bestandene skal holdes lave. Kunnskap om områdebruk er viktig, og merkingen av elg og hjort på og rundt Hardangervidda er gjennomført som et ledd i kunnskapsoppbygginga. Også kunnskapsoppbygging om andre tema må tillegges vekt. Finansiering er viktig for å få gjennomført prosjekter, og vi har signalisert ønsket og vil fortsatt understreke behovet for mer ressurser overfor departementene.

Vil det at det ikke er funnet noen nye tilfeller av skrantesjuka under jakta føre til redusert behov for vinterjakt? Mattilsynet peker på VKM-rapporten der det vises til at det er viktig å komme tidlig i gang med tiltak. Det er om å gjøre å få tatt ut de dyrene som representerer størst smittefare. Derfor er det viktig å ta ut flest mulig av de eldre bukkene nå, samt en god del voksne simler for å få til en bestandsreduksjon.

Hvilken bestandsstørrelse mener Mattilsynet og Miljødirektoratet at det skal være på Hardangervidda på denne datoen i neste år? For tidlig å si hva vi ønsker at skal være bestanden til neste år. Ang. genetikkbestillingen, så skal dette sendes ut nå og vi skal ha svar på denne til våren.

Planlegging av et ev. ekstraordinært uttak, jf. punkt 2 i bestillingen v/SNO

Det er utfordrende å planlegge et oppdrag som ikke er konkret. Petter Braaten koordinerer oppdraget lokalt, og både han og Kjartan er tilgjengelige for spørsmål. Mattilsynet vil avklare smittevernregime, håndtering av felte dyr osv. Anses som et krevende oppdrag, blant annet vil det være særdeles krevende å felle bukk som går i store fostringsflokker, og SNO anser det ikke som hensiktsmessig eller forsvarlig å jage på slike store flokker.

Ev. andre innspill fra villreinnemnd, villreinutvalg, HG og Fjellstyra

Er det gjort noen vurderinger om smitteforekomst i andre områder, og hvorfor tas det ikke ut bukk i andre villreinområder for å kartlegge sykdomsforekomst der? Vi har ikke oversikt over årets jaktuttak i andre områder ennå, og har ikke vurdert ekstraordinært uttak i andre områder p.t.

Avslutning v/Miljødirektoratet og Mattilsynet

Miljødirektoratet og Mattilsynet ønsker skriftlige innspill fra deltagerne. Disse vil bringes videre til KLD/LMD sammen med direktoratenes svar på oppdraget. Mattilsynet og Miljødirektoratet kommer med en skriftlig bestilling her.

Mattilsynet og Miljødirektoratet har ulike samfunnsoppdrag og derfor vektlegges argumenter ulikt av direktoratene. Mattilsynet har ansvar for sjukdomsbekjempelse og Miljødirektoratet for villreinforvaltning. Dette kan være en av grunnene at villreinnemnda mfl. opplever dialogen med Mattilsynet somkrevende. Mattilsynet understreker at de ønsker god dialog med villreinforvaltningen videre for å få til en god bekjempelse av skrantesjuka i Norge.

Villreinnemnda ønsker et nytt møte etter at de skriftlige innspillene har blitt sendt direktoratene, og ønsker tilbakemelding på de ulike innspillene. Miljødirektoratet og Mattilsynet sjekker mulig møtedato.

Referent: KB